

A Balaton Kiemelt Térség Operatív Programja (2021-2027) a társadalmi egyeztetés eredményei

FEKETE KÁROLY

KUTATÓ, KUTATÁSSZERVEZŐ

Balaton Integrációs Közhasznú NKft.

Siófok, 2021. május 19.

Térségi tervezés

2014 – 2020 ÁROP – 1.2.11/A, 2013

című pályázat keretében

- Hosszútávú fejlesztési koncepció – 2030-ig
- Stratégiai Program 2014 – 2020
- Operatív Program 2014 – 2020

2021 – 2027

- Biztosított források nélkül, jogszabályi felhatalmazás (1996. évi XXI. Törvény) alapján, saját, BFT hatáskörben, pénzügyminisztériumi útmutatás
- Rugalmas, a partnerségi tervezésre alkalmas saját módszertan
- 2018 – máig; kiindulópont a Hosszútávú Fejlesztési Koncepció felülvizsgálata
- 218/2009. Kormányrendeletnek megfelelően

A balatoni területfejlesztési dokumentumok jelentősége

- Helyben jelentkező fejlesztési igényeket fogalmaz meg, megfelelő helyismeret birtokában
- Kormány felé történő dokumentált javaslatétel
- Integrált térségi szemlélet, széleskörű partnerség
- Európai Bizottság számára is jól értelmezhető műfaji keretek
- Részben a 1861/2016. Kormányhatározat is a BFT fejlesztési dokumentumaira épült – előtte **1821/2015. Korm. Hat.**

A feladat...

1. Ismeretek birtokában **meghatározni a térség fejlesztési irányait**
2. Integrálni és keretet adni a térségben feltárt fejlesztési szükségleteknek

CÉL: A Kormány felé történő dokumentált javaslattétel, illetve a térségi célok érvényesítése a forráskihelyezés tervezésében

ESZKÖZ: Területfejlesztési dokumentumok, valamint a területfejlesztés klasszikus szemlélete és módszertani eszköztára

A tervezés főbb megállapításai

Új fókuszok:

- 1: Klímaadaptáció**, klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás komplex (infrastrukturális és szoft) fejlesztései
- 2: Népeségmegtartó-képesség** javítása
- 3: Térségi kohézió** erősítése.

Új fejlesztési elvek, szükségletek:

- Kulturális fejlesztések: infrastruktúra, turizmus, szemléletformálás, rendezvénykoordináció **Veszprém – Balaton EKF 2023**
- **Területi kiegyenlítés**, felzárkóztatás, társadalmi integráció

Preambulum

A Balaton Kiemelt Térség hosszútávú természeti és társadalmi fenntarthatósága **nemzeti érdek**, ezáltal a térséget érintő fejlesztési beavatkozások csak a legnagyobb körültekintéssel, a jövő nemzedékek iránt viselt lelkiismereti felelősséggel tervezhetők és hajthatók végre. Tekintettel arra, hogy a Balaton ökológiai rendszere és az ahhoz kapcsolódó társadalmi működés egy érzékeny és sérülékeny térbeli egységet alkot, a **XXI. század globális kihívásaira** adandó **regionális és lokális válaszok partnerségi alapokon történő megfogalmazása** és végrehajtása nem csupán versenyképességi, hanem történelmi kérdés is.

A balatoni területfejlesztés alapvető feladata feltárni és rendszerezni a balatoni tér belső és külső erőforrásait, a fenntarthatóság sarokköveit valamint az érdektagolt balatoni társadalom és gazdaság szükségleteit és céljait. A területi alapú fejlesztési szemlélet valós haszna abban ragadható meg, hogy képes a társadalmi tér és a természeti tér dimenzióit szintetizálni, ezzel a fejlesztéspolitika eszköztárára számára befogadhatóvá és kezelhetővé tenni a kiemelt térség egyedi adottságait, lehetőségeit és kockázatait egyaránt. Jelen területfejlesztési program a térség mélyreható ismerete alapján törekszik arra, hogy azonosítsa a kihívásokat és az azokra adandó fejlesztéspolitikai válaszokat, melyeket a Balaton, mint természeti-táji egység és társadalmi-gazdasági tér hosszútávú megőrzése érdekében a gyakorlatban is alkalmazni szükséges.

A 2021-2027-es időszakra készülő Balaton programmal az a célunk, hogy lefektessük a társadalmi érdekszövetségen nyugvó térségfejlesztés, végső soron pedig egy konszenzusos társadalmi egyezségekre épülő balatoni élet alapjait. Mindez a helyi társadalom hosszútávú boldogulását, az ember és környezete érzékeny egyensúlyának megteremtését és nemzeti kincsünk, a Balaton jövő nemzedékek számára történő megőrzését szolgálja.

Stratégiai prioritás megnevezése	Intézkedések
1. Víz és infrastruktúra	1.1 Vízgazdálkodás, vízügyi infrastruktúra fejlesztése 1.2 Közütemi infrastruktúra fejlesztés 1.3 Településfejlesztés
2. Természetvédelem és klímavédelem	2.1 Természetvédelem 2.2 Klímavédelem 2.3 Erőforrásvédelem 2.4 Tájvédelem
3. A térségi népességmegtartó-képesség fejlesztése	3.1 Lakhatási, otthonteremtési programok 3.2 Oktatás, ösztöndíjak 3.3 Foglalkoztatási programok 3.4 Társadalmi felzárkóztatás 3.5 Közösség, közösség és kulturális infrastruktúra fejlesztése
4. Gazdaságfejlesztés	4.1 Helyi és térségi tudásbázisokhoz kapcsolódó innováció orientált üzleti infrastruktúra fejlesztés 4.2 Kézműves és kreatív ipar fejlesztése 4.3 Vállalkozásfejlesztés
5. Közlekedésfejlesztés	5.1 Elérhető Balaton program folytatása 5.2 Kombinált közlekedési módok, tarifaközösség, közlekedési szövetség 5.3 Lokális forgalomcsillapítás, mikromobilitás 5.4 A háttértelepülések elérhetőségének javítása
6. Turizmusfejlesztés	6.1 attrakciófejlesztés 6.2 Szálláshelyek és szolgáltatások fejlesztése 6.3 Turisztikai menedzsment rendszer
7. Mezőgazdaság, helyi termékek	7.1. Helyi termékek 7.2 Szőlészet-borászat 7.3 Halgazdálkodás, halfogyasztás
8. Egészségfejlesztés	8.1 Egészségügyi szolgáltatások fejlesztése 8.2 Időskori ellátások és szolgáltatások fejlesztése 8.3 Rehabilitációs szakellátások és szolgáltatások fejlesztése 8.4 Szemléletformálás, egészséges életmód iránti elköteleződés
9. Térségi kohézió erősítése	9.1 A térségi integráció kiterjesztése 9.2 Szervezetfejlesztés 9.3 Térségi fejlesztési alap

Társadalmi egyeztetési folyamat...

- 2021. február 19. – 2021. április 25.
- Közel 250 önálló észrevétel
- 27 észrevételező szervezet + magánszemélyek
- A beérkezett észrevételek relatív többsége általános észrevétel
- Tematikus workshopok az Operatív Program bemutatásáról – tartalmi viták lefolytatása
- Szakpolitikai egyeztetések

1. prioritás: Víz és infrastruktúra

Indokoltság: A Balaton Kiemelt Térség hosszútávon fenntartható társadalmi-gazdasági működése és fejlődése csak abban az esetben lehetséges, ha a régió - különösen a **víz** - ökológiai állapota a társadalmi igénybevétel hatására nem romlik, sőt annak javulása kell, hogy legyen **minden fejlesztéspolitikai beavatkozás** távlati célja.

- **Társadalmi egyeztetés - észrevételek száma: 24**
- **Észrevételezők:** ITM, EMMI, Belügyminisztérium, Veszprém Megyei Önkormányzat, Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége, Zala Megyei Kormányhivatal, Balatoni Szövetség, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Balatonberényi Fürdő és Szabadidő Egyesület, Magyar Tudományos Akadémia, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Balatonfűzfő

1.1 Vízgazdálkodás, vízügyi infrastruktúra fejlesztése

Kiemelten a vízügyi ágazat (OVF, vízügyi igazgatóságok) és kapcsolódó szereplők projektjei

- 120 cm-es üzemrendhez igazodó vízügyi infrastruktúra-fejlesztés; partvédművek fejlesztése, mélyfekvésű területek feltöltése, partfalbiztosítás, vízminőségvédelem.
- Hosszútávú fenntarthatóságot biztosító beavatkozások hatásvizsgálata (vízpótlás)
- Levezetőrendszer korszerűsítése (3. ütem)
- Kisvízfolyások védképességének fejlesztése, erózióvédelem, településfejlesztési hasznosítás
- Csapadékvíz-elvezetés/megtartás (tározórendszerek korszerűsítése, karbantartása, csapadék-elvezető rendszerek), villámárvizek elleni védelem
- Mederkotrás, iszapelhelyezés, zagyterek fejlesztése, rekultivációja, kapcsolódó K+F tevékenység
- Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszerrel kapcsolatos fejlesztések
- Szolgálati (ipari) kikötő
- Nádasok védelme, nádas térképek felülvizsgálata, operatív nádgazdálkodás
- Magas vízszint okozta káresemények megelőzése, kezelése, katasztrófavédelmi prevenció
- Regionálisan integrált multidimenziós monitoring hálózat + hosszútávú előrejelzések, hatástanulmányok
- Integrált vízbiztonsági információs rendszer

Főbb észrevételek:

- Vízminőségvédelem hangsúlyosabbá tétele
- Kis-Balatonnal kapcsolatos beavatkozások hangsúlyosabbá tétele
- Iszapkotrás szükségessége – támogatások igénybevétele érdekében lehetővé tétele önkormányzatok számára
- Nádgazdálkodás hiányosságai
- Külső foszforterhelés monitorozása

1.2 Közüemi infrastruktúra-fejlesztés

Beavatkozások, programelemek

- Ivóvízhálózati fejlesztések (DRV Zrt. Projektjei); felszíni vízművek rekonstrukciója, távvezetékek rekonstrukciója, ellátásbiztonság növelése, vízbázisváltás, nyomvonaltervezés
- Közüemi szennyvízcsatorna-hálózat bővítése, korszerűsítése
- Digitális felzárkóztatás: hálózatbővítés és infrastruktúrafejlesztés különösen a háttértelepüléseken, a digitális oktatás és munkavégzés magas szintű feltételeinek biztosítása
- Települési közvilágítási rendszerek korszerűsítése
- Léghébelek földkábelekre történő kiváltása

Észrevételek:

- Alultervezett források – alátámaszthatóság!
- Digitalizáció – nem csupán infrastruktúra-fejlesztési kérdés

Kedvezményezett köre: DRV Zrt., Bakonykarszt Zrt., önkormányzatok, önkormányzati gazdasági társaságok, távközlési cégek.

Finanszírozó: KEHOP Plusz, TOP Plusz, DIMOP, RRF.

1.3 Integrált településfejlesztés

Beavatkozások, programelemek

- Települési zöldterületek fejlesztése, település zöldítés
- Parti sétányok, zöldterületek, parkok, sétaterek
- Történeti településközpontok revitalizációja, rehabilitációja (komplex projektek!!), klímaadaptáció
- Településközpontok kialakítása, megújítása, funkcióbővítés
- Települési és integrált térségi szintű „smart” projektek (pl. közösségi közlekedés, parkolás, turisztikai marketing, programkínálat)
- Nem versenysport célú sportparkok
- Barnamezős és rozsaövezeti területek rehabilitációja
- Belterületi úthálózat fejlesztése
- Balatoni főépítész – státusz visszaállítása
- Tájegységi, települési arculati elemek fejlesztése, épített örökség védelme, településfejlesztési és építészeti jó gyakorlatok támogatása

Észrevételek:

- Alultervezett források
- Térségi arculati kézikönyv hangsúlyozása
- Parti területek „szabaddá tételének” támogatása (önkormányzati ingatlanvásárlások, kisajátítások)
- Indikátorok módosítása

Kedvezményezettek köre: Önkormányzatok, önkormányzati gazdasági társaságok.

Források: TOP Plusz, hazai költségvetési forrás

2. prioritás: Természetvédelem, klímavédelem

A szükséglet indoklása:

„...a **Balaton az éghajlatváltozás** valószínűsíthető következményeit tekintve Európa egyik legsérülékenyebb országának **egyik legsérülékenyebb területe**, a *”felkészülni az elkerülhetetlenre, megelőzni az elkerülhetőt!”* elvet a legkomolyabban véve kell végezni a régió alkalmazkodási lehetőségeinek feltárását, térség-specifikus alkalmazkodási stratégiai dokumentumainak kidolgozását és **integrálását a térségi fejlesztési tervekbe**

Társadalmi egyeztetés főbb adatai a témában

Észrevételek száma: 16

Véleményező szervezetek: Belügyminisztérium, Innovációs és Technológiai Minisztérium, Zala Megyei Kormányhivatal, Balatoni Szövetség, Megyei Önkormányzatok Szövetsége, Aktív és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ, Hollád, Balatonberény.

2.1 Természetvédelem

Programelemek, beavatkozások

- Vízi és vizes élőhelyek helyreállítása, megőrzése és fejlesztése, nádasok megőrzése, védelme (pl. köveskáli Tüskés-tó vizes élőhely természeti állapotának javítása, Burnót-patak medrének revitalizációja)
- Gyepes élőhelyek helyreállítása, megőrzése és fejlesztése (hagyományos gazdálkodás bemutatására alkalmas mintaterület kialakítása)
- Erdei élőhelyek helyreállítása, megőrzése és fejlesztése (inváziós fafajok visszaszorítása, erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó infrastruktúra fejlesztés)
- A földtudományi természeti értékek, illetve a táji, és a kultúrtörténeti értékek, valamint a hozzájuk kötődő élővilág megőrzése
- Természetvédelmi igazgatás, területi jelenlét és természetvédelmi őrzés feltételeinek, valamint a természetvédelmi célú kutatás és az adatgyűjtés feltételeinek megteremtése (pl. gazdálkodói központ a Keszthelyi-hegységben)
- Védelem alatt álló fajok védelme, génmegőrzés (Salföldi major fejlesztése, madármentés, nagyvadállomány)
- Inváziós fajok visszaszorítása

Észrevételek

- Nemzetközi egyezményekre történő hivatkozások megtétele!
- Termesztésből kiszorult tájfajták génmegőrzésének támogatása
- Természetvédelmi szemléletformálás és a turizmus kapcsolata

Kedvezményezettek köre: Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, természetvédelemmel foglalkozó nonprofit szervezetek, önkormányzatok.

Finanszírozó: KEHOP Plusz.

2.2 Klímavédelem

A Klímastratégia integrálása a kiemelt térségi programba

Programelemek, beavatkozások

1. Kibocsátáscsökkentés

- ÜHG nyelő területek (erdő, települési zöldfelület, nádas, berekterületek, stb) hatékony védelme, potenciáljának megóvása, területének növelése
- ÜHG kibocsátás csökkentése a fogyasztási mintázatok megváltoztatásával
- ÜHG kibocsátás csökkentése a közlekedési szektorban
- Épületek ÜHG kibocsátásának csökkentése
- Megújuló energiák használatának támogatása

2. Alkalmazkodás

- Balaton Klíma Akadémia létrehozása
- Klímaadaptáció elősegítése infrastrukturális fejlesztéseken keresztül
- Klímaadaptáció elősegítése innovatív technológiák alkalmazásával
- Klímaadaptációhoz szükséges pénzügyi eszközök fejlesztése
- Stratégiaalkotás

Horizontális elem: **közbiztonság**

Észrevételek, vélemények:

- Települési klímastratégiák készítésének támogathatósága
- Vízfelület-árnyékolás formái

Források: Finanszírozó: KEHOP Plusz, DIMOP, TOP Plusz, RRF (?)

2.3 Erőforrásvédelem és 2.4 Tájvédelem

Programelemek, beavatkozások

- Biológiai sokféleség védelme (pl. Berekterületek és a Balaton kapcsolatának helyreállítása)
- Vízmegtartás ill. hálózati vízveszteség csökkentés, körzetekre osztott távfelügyeleti monitoring hálózat fejlesztése
- Talajvédelem
- Hulladékgazdálkodás, körforgásos gazdaságra történő áttérés (Balatoni üledék elhelyezésének és kezelésének megvalósítása - hulladéklerakók rekultiválása, ipari hasznosítás)
- Megújuló energiaforrások
- Kék és zöld infrastruktúra fejlesztése
- Biomassza-hasznosítás, élelmiszervédelem (pl. REL)
- Tájobszervatórium (2.4); A környezeti változásokat és az adott kultúrtáj szerkezeti és szociális változásait megfigyelő, meglévő adatbázisokat összehangoló és új, a komplex menedzsment rendszer működését biztosító adatbázisokat létrehozó intézmény)
- Ökomúzeum: Szabadtéri interaktív múzeummá fejlesztett táj, amely egységbe foglalja az adott terület sajátos természeti környezetét, az ökoszisztéma szolgáltatásait, kulturális értékei
- Balatoni natúrparkok létrehozásának támogatása, Natura 2000 területek védelme, épített környezet (táji érték aktív védelme)

Észrevételek:

- Natúrparkok létrehozásának támogatása
- Natura 2000 területek védelme, épített környezet aktív védelme
- Kedvezményezett kör kibővítése

3. prioritás: A térségi népességmegtartó képesség fejlesztése

Indokoltság:

- Demográfiai folyamatok
- Területi különbségek

Társadalmi egyeztetés főbb adatai a témában

- **Észrevételek száma:** 31
- **Észrevételezők:** EMMI, ITM, Belügyminisztérium, Magyar Turisztikai Ügynökség, Veszprém Megyei Kormányhivatal, Zala Megyei Kormányhivatal, Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége, Siófoki Szakképzési Centrum, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Hollád, Balatonberény, Várköly

3.1 Lakhatási, otthonteremtési programok

Alapelvek: Beépített területek terjeszkedésének korlátozása, természetvédelmi és zöldterületek valamint parti sáv védelme.

Programelemek:

- Bérlakás program
- Felhagyott ingatlanok, házak kedvezményes értékesítése
- Telekkialakítások támogatása
- Munkavállalói szállások
- Szegregált lakóövezetek, élethelyzetek felszámolása

Észrevételek:

- Óvoda + bölcsőde fejlesztések hiánya
- Nem új építések előnyben részesítésével kapcsolatos igény
- Az állandó népesség számának korlátozott növelése – háttértelepülésekre koncentrálva
- Szegregátumok rehabilitációja helyett integráció
- Alulhasznosított, felhagyott ingatlanok értékesítése kapcsán a magántulajdon védelmének biztosítása

OP tartalom: Egységes térségi programba szervezhető lakhatási program megvalósításának igénye!

Források: EFOP Plusz, hazai költségvetési forrás, (RRF)

3.2 Oktatás, ösztöndíjak

Programelemek:

1. Duális képzés
2. Köznevelési és szakképzési infrastruktúra fejlesztése
3. Speciális ismeretek: Nyelvoktatás, Balaton tantárgy, turisztikai és környezetvédelmi ismeretek
4. Tehetséggondozás (népességmegtartó-képesség és felzárkóztatás!)

5. Ösztöndíj-program

Partnerek: képzőhely, foglalkoztató, önkormányzat, diák

Ösztöndíj-szerződés a képzés idejére: munkahelyi előszerződés meghatározott munkakörbe (munkáltató), lakhatási lehetőség (önkormányzat), tanulás, elhelyezkedési és letelepedési kötelezettség (diák)

6. Iskolarendszeren kívüli tanulási lehetőségek megteremtése elsősorban a hátrányos helyzetű településeken

Észrevételek:

- Szakképző intézmények beemelése
- Iskolarendszeren kívüli oktatás, képzés megjelenítése

Források: EFOP Plusz, RRF, hazai költségvetés

3.3 Foglalkoztatási programok, életpályamodellek

- Térségi kiemelt ágazatokban foglalkoztatotti életpályamodellek, karriermenedzsment
- Gyakornoki programok (akár az ösztöndíj-rendszerhez kapcsolódva)
- Egyedi térségi projektek a munkaerőpiaci szezonális mérséklésre
- Távmunka és rugalmas munkavégzési formák feltételrendszerének javítása

Észrevételek:

- Kedvezményezett kör kiterjesztése (pl. paktumszervezetek)

Források: GINOP Plusz, TOP Plusz

3.4 Társadalmi felzárkóztatás

- Területileg koncentrálódó leszakadás – fontos kezelni a térségi versenyképesség védelme szempontjából!
- Egyedi, helyi diagnózison alapuló beavatkozások - folyamatos nyomonkövetéssel (Magyar Máltai Szeretetszolgálat Jelenlét Program)
- Helyi adottságokra építő közösségfejlesztési, helyi gazdaságfejlesztési programok
- Balatoni értékek megjelenítése
- Szegregátumok kezelése
- Alapvető szolgáltatások elérhetőségének javítása
- Mikrotérségi programok

Források: EFOP Plusz, TOP Plusz, RRF, hazai forrás

3.5 Közösség, közösségi és kulturális terek fejlesztése, térségi identitás erősítése

- Kulturális infrastruktúra fejlesztése (*Veszprém – Balaton EKF 2023 programhoz is kapcsolódva!*)
- Közösségi és kulturális programok
- Balatoni identitás megjelenítése a rendezvényekben, ismeretátadásban (pl. Játékos Balaton)
- Közösségszervezők, kulturális menedzserek, programszervezők képzése!
- Térségi kulturális stratégia és kulturális tanács létrehozása
- Területi diverzifikáció
- Tömegsport-infrastruktúra (egészséges életmód, szemléletformálás!)

Észrevételek:

- A tömegsport szerepének erősítése, kapcsolódó rekreációs humán-erőforrás erősítése

Források: EFOP Plusz, TOP Plusz, hazai források

4. prioritás: Gazdaságfejlesztés

Indokoltság:

A Balaton térség gazdaságfejlesztése tekintetében tartós strukturális kihívást jelent a turizmusorientált gazdasági szerkezet. A térség adottságaiból következő idegenforgalmi gazdasági fókusz a régió gazdaságát fokozottan érzékenyvé teszi a válsághelyzetekre.

Cél:

A térségi **gazdaság rezilienciájának erősítése**, a térségi gazdasági struktúra és a környezeti minőség egyensúlya, a népességmegtartás és vonzás, magas minőségű egész éves foglalkoztatás.

Társadalmi egyeztetés - észrevételek száma: 7

Észrevételezők: ITM, Balatoni Szövetség, Hollád, Várkölygy.

4.1 Helyi, térségi tudásbázisokhoz és adottságokhoz kapcsolódó, innováció orientált üzleti infrastruktúra-fejlesztés

Beavatkozások, programelemek:

- Üzleti infrastruktúra fejlesztése (térségi adottságokhoz illeszkedve)
- Inkubátorházak, technológiai központok és parkok
- Legmodernebb infrastruktúrát felvonultató, inspiráló irodai környezetet biztosító egységek létesítése
- Preferált ágazatok: K+F+I, IT, egészségipar, kreatív ipar
- Településfejlesztési járulékos hatások!
- Logisztika

Peremfeltételek: barnamezős fejlesztések (településkép, tájkép!!), digitális infrastruktúra, vállalkozói képzések.

Észrevételek:

- Kedvezményezettek körének kibővítése
- Ipari parkok, logisztikai központok létesítésének kockázata

4.2 Kézműves és kreatív ipar fejlesztése

Beavatkozások, programelemek

- Hagyományos, „speciálisan balatoni” kézművesipar támogatása
- Hagyományokra is építő de újszerű kreatív ipar
- Turizmusgazdasági integráció
- Kézművesipar: utánpótlás képzése, szociális célok, minőségbiztosítás igénye
- Kézművesipar kapcsán preferált: helyi alapanyagokból – helyi kereslet számára termelő vállalkozások
- A Balaton a kreatív ipar számára inspiráló környezetet biztosít – a kreatív ipar viszont a Balaton márkázásában vehet részt!
- Kreatív ipar és Veszprém-Balaton EKF 2023 kapcsolata kiemelten fontos
- Helybeli alkotók tevékenységének, termékeinek promóciója, hálózatba szervezése
- Ipari barnamezők kreatív ipari hasznosítása

Észrevételek:

- A téma integrálása a turizmussal kapcsolatos szakképzésbe (speciálisan térségi ismeretek átadása)

4.3 Vállalkozások fejlesztése

Beavatkozások, programelemek

- Területileg differenciált célok
- Gazdaságfejlesztési célú helyi együttműködések (kooperációk) támogatása
- Vállalkozói innováció fejlesztése
- Vállalkozások működésének átalakítása a körforgásos gazdaság szempontjai szerint
- Vállalkozói képzések, szemléletformálás, generációváltás támogatása
- Tevékenységek diverzifikációja

Észrevételek

- Vállalkozói generációváltás hangsúlyozása, programok kidolgozása a téma kapcsán

5. prioritás: Közlekedésfejlesztés

Indokoltság:

A következő programozási ciklus a még szükséges külső elérhetőségi beavatkozásokon túl **a belső elérhetőségi viszonyok javítását** kell hogy célozza. A stratégiának válaszolnia kell a **lokálisan, települési szinten** jelentkező fejlesztési szükségletekre a parti és a háttértelepüléseken egyaránt, valamint a még fennálló **regionális, térségi léptékű, infrastruktúra-fejlesztési és közlekedésszervezésre** vonatkozó igényekre.

- **Társadalmi egyeztetés - észrevételek száma: 13**
- **Észrevételezők:** ITM, Magyar Turisztikai Ügynökség, Zala Megyei Kormányhivatal, Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Hollád, Balatonberény

5.1 Elérhető Balaton program további intézkedései és kiterjesztése a teljes üdülőkörzetre

Közút:

- M76 autóút megépítése (Fenekpuszta – Zalaegerszeg)
- Keszthely 2x2 sávós főúti bekötése
- 77. sz. főút fejlesztése a 71. főút tehermentesítése érdekében, valamint az észak-déli irányú alacsonyabb rendű úthálózat fejlesztése
- 67. sz. főút Látrány elkerülő kiépítése (2x2 sáv)
- M8 autópálya térségi szakaszainak megépítése (Balatonfűzfő – Veszprém elkerülő), kapcsolódó ráhordó hálózatok kiépítése

Vasút:

- Szántód – Kőröshegy – Balatonszentgyörgy vonalszakasz kiegészítő munkálatai
- Balatonfüred – Tapolca (29. sz.), Tapolca – Keszthely (26.sz.), Tapolca – Ukk (26. sz.) vonalszakaszok villamosítása, szűk keresztmetszet kiváltása
- Siófok – Kaposvár (35. sz.) vonal korszerűsítése
- Balaton vasúti körüljárhatóságának megteremtése (Balatonaliga-Balatonakarattya közötti átkötés)
- Északi és déli-parti vasútállomások rekonstrukciója
- Keszthely és Hévíz kötőpályás kapcsolatának megteremtése
- Keskeny nyomközű vasúti infrastruktúra további fejlesztése (Balatonfenyves állomás, Buzsák)

Egyéb:

- E-közlekedés infrastrukturális feltételeinek fejlesztése
- Siófoki buszpályaudvar átépítése
- Balatoni Bringakör felújítása, átépítése, fejlesztése és új, vonzerő értékkel bíró kerékpárutak létesítése a Bringakör tehermentesítésére
- Hévíz-Balaton Airport fejlesztése

5.2 Kombinált közlekedési módok, tarifaközösség, közlekedési szövetség

Beavatkozások, programelemek

- Balatoni Regionális Közlekedésszervező Iroda – térségi közösségi közlekedés integrált intézményesítése (minisztériumi és térségi együttműködés alapján)
- Községi közlekedési szolgáltatások igénybevételének elősegítése, Szolgáltatások egymásra épülésének elősegítése
- Mobilitási igényekhez alakított, rugalmas, igényvezérelt szolgáltatások
- Tarifaközösség, integrált forgalomszervezés és utastájékoztatás
- Közlekedéstervezés

Észrevételek:

- „Közlekedési Szövetség” feladat- és hatáskörei (kedvezményezett?)
- Shared economy megoldások alkalmazása (pl. Uber mintájára)

Források: RRF, hazai forrás, IKOP Plusz

5.3 Lokális forgalomcsillapítási intézkedések, mikromobilitási megoldások

Beavatkozások, programelemek

- Forgalomcsillapítási megoldások, forgalomtechnikai módszerekkel (körforgalmak, közlekedési lámpák, okos gyalogátkelőhelyek)
- Gyalogos/kerékpáros/autómentes zónák, zöld zónák (alacsony kibocsátású, LEZ) kialakítása
- Közlekedésbiztonság erősítése (közúti kamerarendszer, ALMA rendszer biztosítása, okos zebrák kiépítése, szemléletformálás)
- Parkolási övezetek szabályozása
- Helyi közösségi közlekedési szolgáltatás javítása
- Helyi mikromobilitási szolgáltatások kialakítása (kerékpárkölcsonzók, helyi kisbuszos/iránytaxi jellegű szolgáltatások)
- Balatoni elektromobilitási projekt I. (e-buszok beszerzése) és II. (elektromos töltőállomások, betápláló hálózat fejlesztése)
- Járműbeszerzés

5.4 A háttértelepülések elérhetőségének javítása

Beavatkozások, programelemek

- Úthálózati hiányosságok megszüntetése
- Útfelújítások
- Kerékpárutak kialakítása
- Buszmegállók, buszöblök kiépítése és fejlesztése
- Vasúti és autóbuszos közszolgáltatások felülvizsgálata, menetrendek javítása (az 5.2 pontban említett szervezet koordinálásában) – a háttértelepüléseken élők érdekeit szem előtt tartva!
- Alternatív közösségi közlekedési megoldások - pl. igényvezérelt közlekedés - létrehozása (az 5.2 pontban említett szervezet koordinálásában)

Észrevételek

- Alternatív kerékpárút-nyomvonalak
- Indikátorok

Források: IKOP Plusz, RRF, hazai forrás

6. prioritás: Turizmusfejlesztés

A prioritás indoklása:

A turizmusgazdaság és a természeti-táji környezet, valamint azzal együtt élő helyi társadalom **harmonikus együttműködésének** biztosítása érdekében az idegenforgalom területén folytonos beavatkozásokra van szükség. A **korábbi időszakhoz képest** némileg **eltérő hangsúlyokkal** kell megtervezni a 2021 utáni időszak intézkedéseit, előtérbe helyezve a **mértéktartó fejlesztést**. A turizmus fejlesztése nem gátolhatja a térségi népességmegtartó-képesség erősítését, az éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodást és az ökológiai állapot javítását.

Észrevételek száma: 31

Véleményező szervezetek: ITM, Magyar Turisztikai Ügynökség, Belügyminisztérium, Veszprém Megyei Önkormányzat, Balatoni Szövetség, Megyei Önkormányzatok Szövetsége, Aktív és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Balatonberény, Várvolgy, Zalakaros

6.1 Attrakciófejlesztés

„A jövő balatoni turisztikai attrakciófejlesztései az autentikus, helyi, térségi kultúrán, hagyományokon, környezeti értékeken nyugvó turisztikai vonzerőkínálat kialakítását kell hogy szolgálják. A térség **eltartóképeségét nem meghaladó** a **társadalmi működés és a természeti környezet egyensúlyára** törekvő idegenforgalmi desztináció kialakítása kell hogy legyen a fő ágazati cél.”

Programelemek, beavatkozások

- Kulturális turizmus (*horizontálisan* Veszprém Balaton EKF 2023 + UNESCO Világörökség Várományos Helyszín)
- Strandok fejlesztése
- Kerékpáros turizmus (Balatoni Bringakör marketingje!)
- Geo- és ökoturizmus, vadászturizmus, falusi turizmus, lovas turizmus
- Horgászturizmus
- Vitorlázás, vízisportok
- TÉMAPARK
- Integrált szemlélet alkalmazása az aktív turizmusban
- Konferenciaturizmus
- Egészségturizmus, gyógyturizmus
- Rendezvények (regionális hatókörű események támogatása, rendezvénykoordináció, diverzifikáció!)

ALAPELV: területi diverzifikáció és az egyes mikrotérségek arculatának kifejeződése valamint: közbiztonság!

Észrevételek

- Stratégiai cél módosítása
- Kis-Balaton hangsúlyosabbá tétele az aktív turizmus kapcsán
- Balatoni Bringakör alternatíváinak megteremtése
- Strandi szolgáltatások bővítése, arculatfejlesztés

6.2 Szálláshelyek és szolgáltatások fejlesztése

Programelemek, beavatkozások

- Szálláshelyek és vendéglátás minőségi színvonalának emelése
- Egész évben elérhető szolgáltatások ösztönzése
- Szolgáltatói, vállalkozói együttműködések
- Gasztronómia (attrakció és szolgáltatás egyaránt)
- Helyi lakosok ösztönzése a szolgáltatások igénybe vételére
- Aktív turisztikai szolgáltatások erősítése a háttértelepüléseken

ALAPELV: Új kapacitások csak korlátozottan, elsősorban barnamezős területeken hozhatók létre és biztosítani kell a parti sáv, a természeti és természetközeli területek védelmét!

Észrevételek, vélemények

- Kempingek fejlesztése
- Önkormányzatok szerepe
- Gyógy és aktív turisztikai szolgáltatások megjelenítése

6.3 Turisztikai menedzsment rendszer fejlesztése

A helyi lakosság életminőségét javító és a természeti értékek megóvását is szolgáló turizmus csak megfelelő irányítási, menedzsment rendszerrel biztosítható. A turizmus akkor fenntartható, ha nem ütközik egyetlen szereplőjének az érdekével sem.

ÁGAZATI SZEREPLŐK ÉS CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZHANG MEGTEREMTÉSE!

Programelemek, beavatkozások

- Partnerség ápolása
- Kutatás, tervezés, fejlesztés
- Projekt menedzsment, attrakció menedzsment
- Minőségbiztosítás, monitoring
- Desztinációs marketing
- Adminisztráció, koordináció
- Szakmai képzés, tanácsadás

Két szervezeti egység/szint koordinációja szükséges: helyi szereplők, központi turizmusirányítás térségi szervezete

7. prioritás: Mezőgazdaság, helyi termékek

A prioritás indoklása:

Megnőtt a jó minőségű **kis- és őstermelői termékek** iránti kereslet, egyrészt a helyi lakosok, másrészt a turisták és a turizmusban érdekelt vállalkozások (elsősorban éttermek) részéről. A balatoni **borvidékek** emblemikusak, önmagukban is turisztikai vonzerő-értékkel bírnak. A mezőgazdaságnak szerepe van a térség gazdaságának diverzifikációjában is. Azonban az ágazat érzékeny. A fejlesztéspolitikai beavatkozásoknak elsősorban a **stabilitás és a versenyképesség** biztosítását kell szolgálniuk, valamint a helyi lakosok és a térségbe érkező vendégek magas minőségű, egészséges élelmiszerrel történő ellátását.

Észrevételek száma: 7

Véleményező szervezetek: ITM, Belügyminisztérium, Balatoni Szövetség, Magyar Tudományos Akadémia.

7.1 Mezőgazdaság, helyi termékek

Programelemek, beavatkozások

ÁLTALÁNOS

- a **talajok** mennyiségi és minőségi **védelme** minden mezőgazdasági kultúrában
- a kiváló minőségű **szőlőterületek fejlesztése, komplex meliorációja**.
- meglévő **öntözőrendszerek** megőrzése, felújítása, **új rendszerek létesítésének támogatása**
- törekvés a **mezőgazdasági területhasználat megőrzésére**, a művelésre alkalmas méretű birtoktestek kialakítására, az építési lehetőségek korlátozására a mezőgazdasági területeken, valamint a tájromboló beépítések visszaszorítására.

HELYI TERMÉKEK

- Helyi termékek feldolgozása és ahhoz kapcsolódó infrastrukturális, eszköz beruházások (különösen a térségi specialitásokhoz kapcsolódva)
- Értékesítési csatornák fejlesztése, további kiépítése, termékek piaci pozícióinak javítása
- Minőségbiztosított termékek, minőségbiztosítási rendszerek kialakításának támogatása, védjegyek kiterjesztése
- Helyi piacok kevésbé preferáltak – online, nyitott porta, mobil értékesítés, helyi termék polcok, vásárlói közösségek, falusi vendégasztal, gazdaudvar, borház...stb.
- Termelői együttműködések ösztönzése (közös marketing, programszervezés, logisztika)
- Szemléletformálás, tanácsadási rendszer fejlesztése

Források: EMVA források, egyéb uniós források, TOP Plusz, hazai források

7.2 Szőlészet-borászat fejlesztése

Programelemek, beavatkozások

- Régiós és borvidéki bormarketing, brandek erősítése
- Eredetiség és minőség védelme – együttműködések!
- Borral kapcsolatos rendezvények magas színvonalának biztosítása (koordináció!)
- Borturizmus - termőterületeket nem veszélyeztető mértéktartó fejlesztések!
- Klímaadaptáció: rezisztens, alkalmazkodni képes fajták, öntözés, tápanyagpótlás
- Felhagyott szőlőhegyek komplex problematikája – kultúrtáj eróziója – helyzetfeltárás, komplex program?
- Szőlőhegyi utak

Források: GINOP Plusz, EMVA források, hazai költségvetési forrás

7.3 Halgazdálkodás, halfogyasztás

Nem csak gasztronómiai érték!

Programelemek, beavatkozások

- Balatoni hal kiskereskedelmi forgalmazásának elősegítése, halértékesítési pontok bővítése
- A balatoni hal vendéglátásban történő megjelentetésének ösztönzése
- Akvakultúrás projektek, BHNP Zrt. projektjeinek támogatása
- Minőségbiztosítási rendszerek, földrajzi árujelzés
- Halfogyasztás ösztönzése (országos programokhoz is kapcsolódva, de térségspecifikus üzenetek érvényesítésével)
- Monitoring célú és kereskedelmi célú halászat kérdéseinek megfontolása

Források: GINOP Plusz, KEHOP Plusz, MAHOP Plusz

8. prioritás: Egészségfejlesztés

A szükséglet indoklása:

- **Népességmegtartás, életminőség**
- **Specifikus szolgáltatási igények** (szezonalitás, idősödő társadalom, tér és „időbeli” tagoltság)

Társadalmi egyeztetés főbb adatai a témában

- **Észrevételek száma:** 13
- **Észrevételezők:** EMMI, ITM, Balatoni Szövetség, Balatoni Civil Szervezetek Szövetsége, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Balatonberény, Hollád

8.1 Egészségügyi szolgáltatások fejlesztése

- Mikrotérségi szintű alapellátási, szolgáltatásszervezési modellek kialakítása
- Mikrotérségi egészségházak (praxisközösségek ill. csoportpraxisok számára)
- Ideiglenes szezonális szolgáltatóegységek létrehozása, rugalmasan használható időszakos infrastruktúra alkalmazása és egészségügyi gyakoronoki program a főszezonbéli leterheltség oldására
- Térségi kórházak speciális készségeinek erősítése, fejlesztése
- Alapellátó intézmények infrastruktúra és szolgáltatásfejlesztése
- Krónikus betegeket ellátó intézmények fejlesztése
- Hospice intézmények
- Egész évben egészségügyi (szakorvosi, kiegészítő és alternatív) szolgáltatást nyújtó vállalkozások működési feltételeinek kialakítása: infrastrukturális háttér fejlesztése és eszközök beszerzése.

Források: RRF, GINOP Plusz, EFOP Plusz, hazai költségvetési forrás

8.2 Időskori ellátások és szolgáltatások fejlesztése

- Silver economy – alkonygazdaság vs. szociális háló
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, vagy vállalkozók által szervezett segítségnyújtó szolgáltatások (pl. kommunikációs szolgáltatások, egyedi szerződésen alapuló csomagok)
- Önálló életvitelt biztosító asszisztált és a tartós gondozást nyújtó (bentlakásos) intézmények kialakítása.
- Az időskorúaknak szóló szolgáltatások kiajánlását segítő, eladását támogató, közvetítő rendszer kialakítása.
- Az időskorúaknak szolgáltatást nyújtó vállalkozások számára üzleti támogató rendszer kialakítása.
- Generációk közötti kapcsolatok megerősítését célzó segítő, ismeretátadó programok.
- Aktív időskor: felnőttképzés, szenior sportok, közösségszervezés, önkéntesség.
- Digitális eszközök alkalmazása, jó gyakorlatok adaptálása

Észrevételek:

- „Aktív időskor” hangsúlyosabbá tétele
- Digitális eszközök alkalmazása az időskorúak ellátásában

Források: GINOP Plusz, EFOP Plusz, hazai költségvetés

8.3 Rehabilitációs szakellátások és szolgáltatások fejlesztése

- Nagymúltú rehabilitációs intézmények szolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztése
- Nemzetközi színvonalú, versenyképes ellátás, szolgáltatások
- Szolgáltatók széles körének bevonása, széles szolgáltatási paletta kialakítása az intézményekhez kapcsolva

Észrevétel:

- Gyógyvíz kultúra erősítése, szemléletformálás, ismeretátadás

Források: RRF, EFOP Plusz, GINOP Plusz

8.4 Szemléletformálás, egészséges életmód iránti elköteleződés

- Az egészséges életmód iránti elköteleződéssel való azonosulás elősegítése (szemléletformálás, programok, tanácsadás)
- Specializált rendezvények, képzések (testmozgás, mentális egészség, táplálkozás...stb.)
- Egészségtudatosság megjelenítése az oktatásban, turizmus-vendéglátásban

Észrevételek:

- Kedvezményezett kör kiterjesztése
- Szabadidősport hangsúlyosabb megjelenítése

Források: EFOP Plusz, hazai költségvetési forrás

9. prioritás: Térségi kohézió erősítése

A szükséglet indoklása:

A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet **igazgatási megosztottságából és egyedi fejlesztési szükségleteiből** következően a térségben számos olyan, fejlesztéspolitikában és térségmenedzsmentben releváns feladatkör merül fel, amelynek **hatékony koordinációja és eredményes megvalósítása csak térségi szintű együttműködés keretében** képzelhető el. A kiemelt üdülőkörzet hosszútávú, konfliktusokat pozitív eredménnyel kezelő, mértéktartó fejlesztése érdekében elengedhetetlen, hogy a térségi integráció, koordináció és partnerség minél több területre kiterjedjen.

VERSENYKÉPESSÉGI KÉRDÉS!!

Társadalmi egyeztetés főbb adatai a témában

- Észrevételek száma: 13
- Észrevételezők: Belügyminisztérium, ITM, Balatoni Szövetség, Balatoni Civil Szervezetek Szövetsége, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Hollád.

9.1. A térségi integráció kiterjesztése

„...célzottan azokra az ágazati problémakörökre reagál, melyek kapcsán (...) elengedhetetlen a térségi feladatellátás összehangolása az igazgatási és koordinációs nehézségek áthidalására.”

- Balatoni Regionális Közlekedésszervező Iroda létrehozása
- Mikrotérségi komplex fejlesztési programok szakmai kidolgozása, támogatása, mentorálása (pl. Kis-Balaton Nagy-Berek Térségfejlesztési Együtműködés)
- Közbiztonsági program
- Rendezvények térbeli és időbeli koordinációja
- Balatoni Szolidaritási Alap létrehozása
- Egységes balatoni település és arculat-szabályozás kialakítása, érvényesítése
- Regionális szereplők együtműködésével végrehajtott kutatási programok
- Balatoni Klímaakadémia létrehozása
- Vízfelület-használat konszenzusos balatoni elveinek egységes meghatározása
- Balatoni Partnerségi Program folytatása
- Regionális nyilvánosság felületeinek kibővítése
- A digitális infrastruktúra térségi fejlesztése és a digitális eszközök szerepének erősítése a térségmenedzsmentben, térségfejlesztésben

9.2 Szervezetfejlesztés

Sikeres térségmenedzsment feltétele: erős **felhatalmazásokkal** rendelkező, jelentős **forrásokkal** bíró, minőségi **szaktudást** és térségi **ismereteket** integráló térségi szervezet fenntartása.

Tftv. Alapján: BFT + munkaszervezete

Kellő kompetenciák, források, felhatalmazások biztosítása szükséges az alábbi szinteken:

- Térségi menedzsment szervezet
- Különböző intézményi-ágazati, térségi stakeholderek
- Balatoni civil szervezetek
- Balaton Fejlesztési Tanács: partnerséget biztosító platform – koordinációs szerep!

9.3 Térségi fejlesztési alap

A szubszidiaritás elvével összhangban javasolt a Balaton térségében fenntartható módon működő és rendelkezésre álló fejlesztési alap – **pénzügyi eszköz**.

Funkció: helyi szempontok érvényesülése a fejlesztésben, helyi kezdeményezések összehangolása, EU forrásoktól független, tartósan rendelkezésre álló kiegészítő forrás a tipikusan balatoni fejlesztési célokra.

Összetevők:

- Térségi önerő – térségben képződött bevételekből
- Hozzájárulások (pl. önkormányzatok, vállalkozások, ágazati szervezetek)

A forrásfelhasználás céljait és feltételeit a helyi szereplők (az alapot működtetők) határozzák meg a BFT-n keresztül.

Köszönjük megtisztelő figyelmüket!

ELÉRHETŐSÉG:

Balaton Integrációs Közhasznú NKft.

8600 Siófok

Batthyány u. 1.

bftkht@balatonregion.hu

Társadalomtudományi Kutatócsoport

Balatonfüred

Lóczy Lajos u. 62.

8230

tarsadalomkutato@balatonregion.hu

Fekete Károly

kutató, kutatásszervező

karoly.fekete@balatonregion.hu